

TEBLİĞ

Tarım ve Orman Bakanlığından:

**TÜRK GIDA KODEKSİ VÜCUT AĞIRLIĞI KONTROLÜ İÇİN
DİYETİN YERİNİ ALAN GIDALAR TEBLİĞİ
(TEBLİĞ NO: 2019/15)**

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Tebliğin amacı, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların bileşim, etiketleme, sunum ve reklam gerekliliklerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Tebliğ, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaları ve bu gıdaların bileşim, etiketleme, sunum ve reklam gerekliliklerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Tebliğ; 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğine ve 2/7/2019 tarihli ve 30819 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Bebek ve Küçük Çocuklara Yönelik Gıdalar ile Vücut Ağırlığı Kontrolü İçin Diyetin Yerini Alan Gıdalar Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 –(1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
 - b) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar: Gıda işletmecisinin talimatına göre kullanıldığında, tüm günlük diyetin yerini alan, vücut ağırlığının azaltılması amacıyla enerjisi kısıtlanmış diyetler için özel olarak formüle edilmiş gıdaları,
- ifade eder.

Piyasaya arz

MADDE 5 –(1) Bu Tebliğ kapsamındaki gıdalar “vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıda” adı ile satılır.

(2) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar, sadece bu Tebliğe uygun olmaları halinde piyasaya arz edilebilir.

Bileşim gereklilikleri

MADDE 6 –(1) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların bileşimi, Ek-2’deki Aminoasit Gereksinim Tablosunda yer alan spesifikasyonlarla birlikte Ek-1’deki bileşim gerekliliklerine uygun olur.

(2) Ek-1’de yer alan bileşim gereklilikleri, tüketime hazır olarak piyasaya sunulan ya da üreticinin talimatlarına göre hazırlanarak tüketime hazır hale getirilen ürüne uygulanır.

(3) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar, Ek-1’de listelenen bileşenlerin yanı sıra, genel kabul görmüş bilimsel veriler vasıtasıyla uygunluğu kanıtlanmış olan diğer bileşenleri de içerebilir. Bu diğer bileşenlerin uygunluğu Bakanlıkça değerlendirilir. İhtiyaç duyulması halinde, Türk Gıda Kodeksi Bebek ve Küçük Çocuklara Yönelik Gıdalar ile Vücut Ağırlığı Kontrolü İçin Diyetin Yerini Alan Gıdalar Yönetmeliğinin 11 inci maddesinin ikinci fıkrası dikkate alınır.

Gıda hakkında bilgilendirme ile ilgili özel gereklilikler

MADDE 7 –(1) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar için, 26/1/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan zorunlu bilgilere ek olarak aşağıdaki bilgilere de yer verilmesi zorunludur:

- a) Ürünün yalnızca vücut ağırlığını azaltmayı amaçlayan sağlıklı fazla kilolu veya obez yetişkinler için olduğuna dair ifade,
- b) Ürünü kullanmaya başlamadan önce, tıp veya beslenme ve diyetetik alanlarında çalışan bir sağlık meslek mensubunun tavsiyesinin alınmasının önerildiğine dair ifade,
- c) Ürünün hamile veya emziren kadınlar ve ergenler tarafından kullanılmaması ve sağlık problemi olan kişiler tarafından tıp veya beslenme ve diyetetik alanlarında çalışan bir sağlık meslek mensubunun tavsiyesi olmadan kullanılmaması gerektiğine dair ifade,
- ç) Günlük yeterli miktarda sıvı alımının önemine dair ifade,
- d) Ürünün, kullanma talimatına uygun olarak kullanıldığında, günlük temel besin öğelerini yeterli miktarlarda sağladığına dair ifade,
- e) Ürünün sağlıklı fazla kilolu veya obez yetişkinler tarafından, tıp veya beslenme ve diyetetik alanlarında

çalışan bir sağlık meslek mensubunun tavsiyesi olmaksızın, 8 haftadan fazla bir süre boyunca veya daha kısa sürelerle tekrarlı olarak kullanılmaması gerektiğine dair ifade,

f) Gerektiğinde, uygun hazırlama talimatı ve bu talimata uyulmasının önemini belirten ifade,

g) Ürün, üretici talimatlarına göre kullanıldığında, günde 20 g'dan fazla poliol alımını sağlıyorsa etikette gıdanın laksatif etkisinin olabileceğini belirten ifade,

ğ) Ürüne diyet lifi ilave edilmediyse, ürün ile birlikte diyet lifi alınmasının mümkün olup olmadığı konusunda tıp veya beslenme ve diyetetik alanlarında çalışan bir sağlık meslek mensubunun tavsiyesine başvurulması gerektiğine ilişkin ifade.

(2) Birinci fıkra hükümlerince, etiket üzerinde zorunlu olarak yer alacak ifadeler, Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlara uygun olur.

(3) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların etiketleme, sunum ve reklamında, bunların kullanımı sonucunda ortaya çıkan kilo/ağırlık kaybı hızı veya miktarına ilişkin bir ifade yer alamaz.

Beslenme bildirimi ile ilgili özel gereklilikler

MADDE 8 – (1) Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin birinci fıkrasına ilave olarak, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların zorunlu beslenme bildirimi Ek-1’de listelenen ve üründe bulunan her bir mineral ve vitamin miktarını içerir. Ayrıca; vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların zorunlu beslenme bildirimi, mevcut kolin miktarını ve ilave edilmiş diyet lifi miktarını içerir.

(2) Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentleri hükümlerine ilave olarak, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların zorunlu beslenme bildirimi aşağıdakilerle desteklenebilir:

a) Yağ ve karbonhidratların bileşenlerinin miktarları,

b) Birinci fıkra kapsamında olmayan ancak, Türk Gıda Kodeksi Bebek ve Küçük Çocuklara Yönelik Gıdalar ile Vücut Ağırlığı Kontrolü İçin Diyetin Yerini Alan Gıdalar Yönetmeliğinin Ek-1’inde listelenen maddelerin miktarları,

c) 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak ürüne eklenen maddelerin miktarları.

(3) Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 35 inci maddesinin üçüncü fıkrasına istisna olarak, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların zorunlu beslenme bildiriminin içerdiği bilgiler etiket üzerinde tekrar edilmez.

(4) Beslenme bildirimi, ambalajı veya kabının en geniş yüzeyinin boyutundan bağımsız olarak, tüm vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalarda zorunludur.

(5) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların beslenme bildiriminin içerdiği tüm besin öğeleri Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı, 37 nci, 38 inci, 41 inci, 42 ncı maddelerinde yer alan şartlara uygun olur.

(6) Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 37 ncı maddesinin ikinci fıkrası ve 38 inci maddesinin birinci fıkrasına istisna olarak, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların, enerji değeri ve besin öğesi miktarları ürünün toplam günlük miktarında, buna ilave olarak, üretici talimatına göre hazırlanmasından sonra kullanıma hazır hale gelen gıdanın porsiyonunda ve/veya tüketim biriminde verilir. Uygun durumlarda bu bilgi, gıdanın satışa sunulduğu halinin 100 g veya 100 mL’inde de ilave olarak verilebilir.

(7) Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin 37 nci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarına istisna olarak, vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların enerji değeri ve besin öğesi miktarları aynı Yönetmeliğin Ek-9’unda yer alan referans alım değerlerinin yüzdesi olarak verilmaz.

(8) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların beslenme bildiriminin içerdiği ancak Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliğinin Ek-11’inde listelenmeyen unsurlar, aynı ekte ait oldukları veya öğesi bulundukları en uygun satırdan sonra verilir. Aynı Yönetmeliğin Ek-11’inde listelenmeyen ve herhangi bir satıra ait olmayan veya herhangi bir satırın öğesi olmayan unsurlarla ilgili bilgiler, aynı ekteki beslenme bildiriminin son satırından sonra verilir.

(9) Sodyum miktarı diğer minerallerle birlikte verilir ve tuz içeriğinin gösteriminden sonra “tuz: X g (Sodyum: Y mg)” şeklinde tekrar yazılabilir.

(10) Enerji değeri 3360 kJ/gün (800 kcal/gün)’den az olan vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalarda “Çok düşük kalorili diyet” veya “Çok düşük enerjili diyet” ifadesi kullanılabilir.

(11) Enerji değeri 3360 kJ/gün (800 kcal/gün) ile 5040 kJ/gün (1200 kcal/gün) arasında olan vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalarda “Düşük kalorili diyet” veya “Düşük enerjili diyet” ifadesi kullanılabilir.

Beslenme beyanları

MADDE 9 – (1) Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalarda beslenme beyanı yapılmaz.

(2) Birinci fıkraya istisna olarak, diyet lifi içeriği 10 g’dan az olmayan vücut ağırlığı kontrolü için diyetin

yerini alan gıdalarda “lif ilave edilmiştir” veya “lif ilaveli” beslenme beyanı kullanılabilir.

Katkı maddeleri

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerde kullanılan katkı maddeleri için, 30/6/2013 tarihli ve 28693 sayılı Resmî Gazete’ de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Aroma vericiler ve aroma verme özelliği taşıyan gıda bileşenleri

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerde kullanılan aroma vericiler ve aroma verme özelliği taşıyan gıda bileşenleri için, 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Aroma Vericiler ve Aroma Verme Özelliği Taşıyan Gıda Bileşenleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Bulaşanlar

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler için, 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Bulaşanlar Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Pestisit kalıntıları

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerdeki pestisit kalıntı miktarları için, 25/11/2016 tarihli ve 29899 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Hijyen

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünler, 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Hijyeni Yönetmeliği ile 29/12/2011 tarihli ve 28157 üçüncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Mikrobiyolojik Kriterler Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak üretilir.

Veteriner ilaçları tolerans düzeyleri

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki ürünlerde bulunabilecek veteriner ilaçları kalıntı düzeyleri için, 7/3/2017 tarihli ve 30000 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Hayvansal Gıdalarda Bulunabilecek Farmakolojik Aktif Maddelerin Sınıflandırılması ve Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Gıda ile temas eden madde ve malzemeler

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerin ambalajları için, 5/4/2018 tarihli ve 30382 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemelere Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Taşıma ve depolama

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerin taşınması ve depolanması hususunda, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin gıdaların taşınması ve depolanması ile ilgili hükümleri uygulanır.

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 18 – (1) Bu Tebliğ kapsamında yer alan ürünlerden Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinde belirtilen kurallara uygun olarak numune alınır ve uluslararası kabul görmüş analiz metotları uygulanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 19 – (1) Bu Tebliğ, (AB) 2017/1798 sayılı Vücut Ağırlığı Kontrolü İçin Diyetin Yerini Alan Gıdaların Özel Bileşim ve Bilgilendirme Gereklilikleri Hakkında Komisyon Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

İdari yaptırım

MADDE 20 – (1) Bu Tebliğe aykırı davranışlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 21 – (1) 14/2/2014 tarihli ve 28913 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Kilo Verme Amaçlı Enerjisi Kısıtlanmış Gıdalar Tebliği (Tebliğ No: 2014/3) yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri 31/12/2022 tarihine kadar bu Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır.

(2) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce faaliyet gösteren gıda işletmecileri, bu Tebliğ hükümlerine uyum sağlayana kadar yürürlükten kaldırılan Tebliğ hükümlerine uymak zorundadır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

EKLER ASAGIDADIR...

Bileşim Gereklilikleri

1. Enerji

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalardan sağlanan enerji, toplam günlük miktar için 2510 kJ (600 kcal)'den az ve 5020 kJ (1200 kcal)'den fazla olamaz.

2. Protein

2.1. Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların protein içeriği, toplam günlük miktar için 75 g'dan az ve 105 g'dan fazla olamaz.

2.2. 2.1. maddesindeki "protein" ifadesinden, Ek-2'de belirtilen referans protein ile karşılaştırıldığında protein sindirilebilirliği-düzeltilmiş aminoasit skoru 1.0 olan protein anlaşılır.

2.3. Aminoasitlerin eklenmesine, yalnızca proteinlerin besin değerlerini yükseltmek amacıyla ve sadece bu amaç için gerekli olan oranlarda izin verilir.

3. Kolin

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların kolin içeriği, toplam günlük miktar için 400 mg'dan az olamaz.

4. Yağ**4.1. Linoleik asit**

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların linoleik asit içeriği, toplam günlük miktar için 11 g'dan az olamaz.

4.2. Alfalinolenik asit

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların alfalinolenik asit içeriği, toplam günlük miktar için 1,4 g'dan az olamaz.

5. Karbonhidrat

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdaların karbonhidrat içeriği, toplam günlük miktar için 30 g'dan az olamaz.

6. Vitamin ve mineraller

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar, toplam günlük miktar için en az Tablo 1'de belirtilen vitamin ve mineral miktarlarını sağlar.

Vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdalar, toplam günlük miktar için 250 mg'dan fazla magnezyum içerebilir.

Tablo 1:

A vitamini ($\mu\text{g RE}^{(1)}$)	700
D vitamini (μg)	10
E vitamini ⁽²⁾ (mg)	10
C vitamini (mg)	110
K vitamini (μg)	70

Tiamin (mg)	0,8
Riboflavin (mg)	1,6
Niasin (mg-NE ⁽³⁾)	17
B ₆ vitamini (mg)	1,6
Folat (µg-DFE ⁽⁴⁾)	330
B ₁₂ vitamini (µg)	3
Biotin (µg)	40
Pantotenik asit (mg)	5
Kalsiyum (mg)	950
Fosfor (mg)	730
Potasyum (g)	3,1
Demir (mg)	9
Çinko (mg)	9,4
Bakır (mg)	1,1
İyot (µg)	150
Molibden (µg)	65
Selenyum (µg)	70
Sodyum (mg)	575
Magnezyum (mg)	150
Manganez (mg)	3
Klor (mg)	830

⁽¹⁾ Retinol eşdeğeri

⁽²⁾ RRR α-tokoferolün E vitamini aktivitesi

⁽³⁾ Niasin eşdeğeri

⁽⁴⁾ Beslenme kaynaklı folat eşdeğeri: 1 µg DFE= 1 µg gıdadan gelen folat= 0,6 µg vücut ağırlığı kontrolü için diyetin yerini alan gıdadan gelen folik asit.

Ek-2
AMİNOASİT GEREKSİNİM TABLOSU ⁽¹⁾

	g/100g protein
Sistin+metiyonin	2,2
Histidin	1,5
İzolösin	3,0
Lösin	5,9
Lizin	4,5
Fenilalanin+tirozin	3,8
Treonin	2,3
Triptofan	0,6
Valin	3,9

⁽¹⁾ Dünya Sağlık Örgütü(WHO)/ Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)/Birleşmiş Milletler Üniversitesi (UNU), 2007. Beslenmede protein ve aminoasit gereksinimleri. WHO/FAO/UNU uzman toplantısı raporu. (WHO Teknik Rapor Serisi, 935, 284 pp.).